

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΝΑΓ. ΔΕΡΤΙΛΗ:	Γενικά εσπίψεις και κρίσεις επί του φορολογ. συστήματος της 'Ελλάδος (B')	σελ. 185
A. ΔΑΜΑΣΚΗΝΙΔΟΥ:	Μεταπολεμικά προσπάθειαι πρὸς οικονομικήν ἀνάπτυξιν τῶν καθυστερημένων χωρῶν	» 193
ΑΝ. ΣΤ. ΚΩΝΣΤΑ:	'Η 'Ελλάς ἔχει ἀνάγκην βιομηχανίας ἀζωτούχων λιπασμάτων	» 203
I. Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ:	'Η κρίσις τῆς κατοικίας ἐν Θεσσαλονίκη	» 207
*Εκθέσις πεπραγμένων Δ. Συμβουλίου Συνδέσμου Βιομηχάνων Μακεδονίας χρήσεων 1948-1949 (B')		» 209
Σημειώματα		» 215
'Η ἐξέλιξις τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν		» 216
'Η 'Εφημερίς τῆς Κυβερνήσεως εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὴν οἰκονομίαν		» 222
'Εμπορικαὶ Συμφωνίαι		» 223
Σελίς τῆς 'Αγορανομίας καὶ τοῦ 'Εφοδιασμοῦ		» 227
Φορολογικὴ σελίς		» 229
Τὸ περισκόπιόν μας		» 231
'Εκθέσεις καὶ 'Εμποροπανηγύρεις		» 233
Χρονικὸν τοῦ 'Επιμελητηρίου		» 234
'Εκδόσεις		» 235
Προσφοραὶ καὶ Ζητήσεις		» 236
'Ο τιμάρθιμος χονδρικής πωλήσεως ἐν Θεσσαλονίκη		» 237
Στατιστικὸὶ πίνακες		202,235 καὶ 238-240

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ.
ΕΤΟΣ Δ'

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1950
ΤΕΥΧΟΣ 4

ΜΗΝΙΑΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ

Εκλεκταί συνεργασίαι

Η ΕΛΛΑΣ ΕΧΕΙ ΑΝΑΓΚΗΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΑΖΩΤΟΥΧΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

Τού κ. ΑΝΑΣΤ. ΣΤ. ΚΩΝΣΤΑ

Δρος Χημικού. Τεχνικού Συμβούλου

Ὁ κ. Ἄν. Κώνστας εἶχε τὴν εὐγενῆ καλωσύνην νὰ μᾶς ἀποστείλῃ τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον ἄρθρον του, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναπτύσσεται μίᾳ ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρουσα πρότασις του σχετικῶς μὲ τὴν ὑπὸ μελέτην ἐγκατάστασιν βιομηχανίας ἀζωτούχων λιπασμάτων, ἢ ὁποῖα συνδέεται μὲ τὴν βιομηχανικὴν καὶ γεωργικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Βορ. Ἑλλάδος.

Ἡ σημασία τοῦ ἀζώτου διὰ τὰ φυτά.

Τὸ ἀζώτον εἶναι ἀπαραίτητον συστατικὸν τοῦ λευκόματος. Τὸ λευκωμα, ζωϊκῆς ἢ φυτικῆς προελεύσεως, περιέχει περὶ τὰ 16ο)ο ἀζώτου. Ἐξ ἄλλου ὅλα τὰ προϊόντα τοῦ φυτικοῦ βασιλείου περιέχουν ὀλιγώτερον ἢ περισσότερον λευκωμα, π.χ. τὰ δημητριακὰ περιέχουν περὶ τὰ 10ο)ο.

Τὰ φυτὰ λαμβάνουν τὸ ἀζώτον διὰ τῶν ριζῶν των, πρέπει τοῦτο συνεπῶς νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποῖου βλαστάνουν. Ὁ ἀπλούστερος τρόπος ἐμπλουτισμοῦ τοῦ ἔδαφους εἰς ἀζώτον εἶναι ἡ λίπανσις μὲ ζωϊκὰ ἢ φυτικὰ ἀπορρίματα, ἐνῶ ἐξ ἄλλου ὠρισμένα εἶδη φυτῶν, τὰ λεγόμενα ἀζωτολόγα, κατορθώνουν, μὲ τὴν βοήθειαν μικροοργανισμῶν ἀναπτυσσομένων ἐπὶ τῶν ριζῶν των, νὰ ἀφομοιώνουν ἀζώτον ἀπὸ τὸν ἀέρα. Ὅλα ὁμῶς τὰ μέσα αὐτὰ εἶναι ἀνεπαρκῆ ὅταν θέλωμεν νὰ ἐπιτύχωμεν ἐντυτικὴν καλλιέργειαν καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς καταφεύγομεν εἰς τὰ χημικὰ λιπάσματα.

Ἐχει ἀποδειχθῆ ὅτι 1 χιλιόγραμμον ἀζώτου προσφερόμενον καταλλήλως αὐξάνει τὴν ἀπόδοσιν κατὰ τὰ ἐξῆς ποσά: Εἰς σιτηρὰ κατὰ 20 χιλγρ., εἰς τεύτλα κατὰ 125 χιλγρ., εἰς πατάταν κατὰ 100 χιλγρ., εἰς σανὸν κατὰ 35 χιλγρ. κτλ. ἐνῶ συγχρόνως αὐξάνει καὶ ἡ ἀπόδοσις εἰς ἄχυρα ἢ φύλλα.

Ἐπὶ ποίας μορφᾷ προσφέρομεν τὸ ἀζώτον.

Εἰς τὸ παρελθὸν ἡ συνηθετέρα μορφή ἦτο ἡ ζωϊκὴ κόπρος. Κατόπιν ἤλθε τὸ γκουανό, ἀποτελούμενον ἀπὸ ὑπολείμματα κόπρου θαλασσίων πτηνῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ ἐκ τούτου παραγόμενον νίτρον τῆς Χιλῆς. Ἀλλὰ ἡ συνεχῆς αὐξήσις ζητήσεως ἔκαμε τοὺς χημικοὺς νὰ ἀναζητήσουν καὶ ἄλλας πηγὰς ἀζώτου καὶ ἔτσι ἤρχισεν ἡ παραγωγὴ θεικῆς ἀμμωνίας ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια ἀποστάξεως λιθανθράκων τὰ παράγοντα κόκ καὶ φωταέριον. Μετὰ τοῦτο ἦτο φυσικὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ στραφῆ πρὸς τὴν ἀνεξάντλητον πηγὴν ἀζώτου ποῦ ἀποτελεῖ ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ, ὁ ὁποῖος περιέχει περὶ τὰ 78ο)ο κατ' ὄγκον. Ἡ πρώτη ἀναπτυχθεῖσα μέθοδος δεσμεύσεως τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀζώτου ἦτο ἡ ἔνωσις τούτου μὲ τὸ ὀξυγόνον μέσα εἰς τὸ ἠλεκτρικὸν τόξον. Μὲ τὴν μέθοδον αὐτὴν παράγεται νιτρικὸν ὀξύ τὸ ὁποῖον μετατρέπεται κατόπιν εἰς νίτρον κλπ. Ἡ μέθοδος αὐτὴ ἐγκατελείφθη διότι εἶναι πολυδάπανος, συγκρινομένη πρὸς τὰς νεωτέρας μεθόδους παραγωγῆς ἀζωτούχων λιπασμάτων.

Μεταξὺ τούτων μικροτέραν σημασίαν ἀπέκτησεν ἡ κυανמידη, ἔνωσις ἀσβεστοῦ, ἄνθρακος καὶ ἀζώτου, ἢ ὁποῖα εἰδικώτερον εἰς τὰ ἔδαφῃ μας καὶ τὰς κλιματολογικὰς μας συνθήκας δὲν ἔδωσεν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα. Μεγαλυτέραν σημασίαν ἀπέκτησαν τὰ λιπάσματα τὰ παραγόμενα διὰ συνθέσεως ἐξ ἀμμωνίας, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ σπουδαιότερα εἶναι ἡ θεικῆ ἀμμωνία, ἡ νιτρικὴ ἀμμωνία ἢ φωσφορικὴ ἀμμωνία, ἡ νιτρικὴ ἀσβεστος, τὸ χλωριούχον ἀμμώνιον κλπ. Κατὰ τὰς τελευταίας προπολεμικὰς στατιστικὰς παρήχοντο ἐτη-

σίως ἀνά τὸν κόσμον χημικὰ λιπάσματα περιέχοντα περὶ τὰ 2 ἑκατομμύρια τόννων ἄζωτου, κατανεμόμενα ἀναλόγως τῆς προελεύσεώς των ὡς ἑξῆς περίπου:

Ἄπὸ νίτρον τῆς Χιλῆς	70)ο	Ἄπὸ ἀπόσταξιν λιθανθράκων	200)ο
Ἔξ κυαναμίδη	100)ο	Ἄπὸ σύνθεσιν ἀμμωνίας	630)ο

Ἡ ἑλληνικὴ κατανάλωσις.

Ἡ κατανάλωσις ἄζωτούχων λιπασμάτων εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπῆρξε καὶ εἶναι πάντοτε πολὺ κατωτέρα τῶν πραγματικῶν μας ἀναγκῶν. Τοῦτο ὀφείλεται ἐν μέρει εἰς τὸ δὲν παρήγοντο εἰς τὴν χώραν ἄζωτούχα λιπάσματα καὶ δὲν ἐπροπαγανδίσθη ἐπαρκῶς ἡ κοινή των καὶ ἐν μέρει εἰς τὴν γενικὴν καθυστέρησιν τῶν καλλιεργητικῶν μας μεθόδων. Ἀπὸ τὰς στατιστικὰς ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ 1936 εἰσῆχθησαν περὶ τοὺς 4 χιλ. τόνν. ἄζωτου ὑπὸ διαφόρους μορφάς, τὸ 1939 περὶ τοὺς 7 χιλ. τόνν. καὶ τὸ 1947 περὶ τοὺς 16 χιλ. τόνν. Ἐὰν ἀπὸ τὴν εἰσαχθεῖσαν ποσότητα ὑπολογίσωμεν τὴν ἀναλογίαν ἐπὶ τῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως, εὐρίσκομεν μίαν κατανάλωσιν 0,8 γγρ. ἀνὰ στρέμμα. Ἐχει ὑπολογισθῆ ἐπίσης ὅτι ἐὰν ὅλη ἡ Ἑλλὰς κατηνάλισκεν ὅσην ποσότητα καταναλίσκει ἀνὰ στρέμμα ἡ Κρήτη τότε ἡ κατανάλωσις μας θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι περὶ τοὺς 50 χιλ. τόννους.

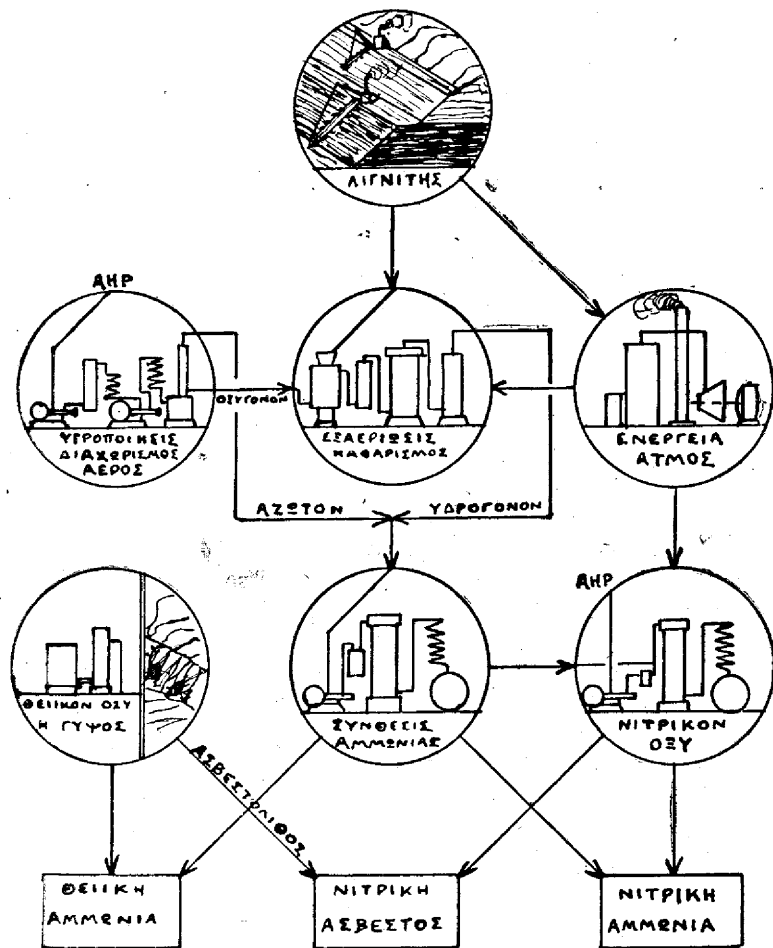
Εἰς χώρας μὲ προηγμένας καλλιεργητικὰς μεθόδους ἡ κατανάλωσις ὑπερβαίνει τὰ 5 γγρ. ἀνὰ στρέμμα καὶ ἂν φθάσωμεν εἰς αὐτὸ τὸ καταναλωτικὸν ἐπίπεδον τότε θὰ χρειαζόμεθα ἄνω τῶν 100 χιλ. τόννων ἄζωτου ἑτησίως. Διὰ τὴν εἰσαγωγὴν 50 χιλ. τόννων θὰ χρειάζεται ἐξαγωγή συναλλάγματος ἴσου πρὸς 12 ἑκατομμ. δολάρια καὶ διὰ 100 χιλ. τόνν. 24 ἑκατομμ. δολάρια. Εἶναι αὐτονόητον ποῖον δυσβάστακτον βῆρος ἀποτελοῦν τὰ ποσὰ αὐτὰ διὰ τὸ συνολικὸν μας ἰσοζύγιον καὶ εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ προσπαθῶμεν μὲ κάθε τρόπον νὰ ἀπαλλαγῶμεν κατὰ τὸ δυνατόν ἀπὸ τὸ βῆρος αὐτό. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὅλαι αἱ προτάσεις τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας καὶ ὅλα τὰ προγράμματα περιλαμβάνουν μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ τὴν ἴδρυσιν εἰς τὴν χώραν μας βιομηχανίας ἄζωτούχων λιπασμάτων.

Μέθοδοι παραγωγῆς.

Ὅπως ἀνέφερα προηγουμένως αἱ μέθοδοι ποὺ ἔχουν σήμερον τὴν μεγαλύτεραν σημασίαν εἶναι αἱ βασιζόμεναι εἰς συνθετικὴν παραγωγὴν ἀμμωνίας καὶ αὐταὶ προσαρμόζονται ἄριστα πρὸς τὰς ἰδικὰς μας δυνατότητας. Ἡ ἀμμωνία εἶναι ἔνωση ἄζωτου καὶ ὕδρογόνου καὶ ἐφ' ὅσον ἄζωτον ἔχομεν ὅσον θέλομεν ἀπὸ τὸν ἀέρα, τὸ ζήτημα ἀνάγεται κυρίως εἰς τὴν παραγωγὴν εὐθηνῶ ὕδρογόνου. Διὰ τὴν παραγωγὴν τούτου ὑπάρχει ἡ ἠλεκτρολυτικὴ καὶ ἡ θερμοκὴ ὁδός. Ἡ ἠλεκτρολυτικὴ συμφέρει μόνον ὅταν διατίθεται ἀφθονος καὶ πολὺ εὐθηνὴ ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια, πρᾶγμα ποὺ δὲν ἰσχύει δι' ἡμᾶς πρὸς τὸ παρὸν καὶ εἶναι ἀγνωστον ἂν θὰ ἰσχύσει καὶ πότε. Διὰ τὴν θερμοκὴν ὁδὸν εἶναι δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθῆ οἰονδήποτε καύσιμον καὶ δι' ἡμᾶς προσφέρεται πρὸς τοῦτο ὁ ἐγγύχιος λιγνίτης. Κάθε λιγνίτης μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῆ ἀρκεῖ νὰ ἐφαρμοσθῶν καταλλήλως προσηρμοσμένοι ἐγκαταστάσεις, ἡ ἐκλογή συνεπῶς θὰ καθοδηγηθῆ ἀπὸ τὴν τιμὴν τοῦ λιγνίτου, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ὁ εὐθηνότερος καὶ ἀφθονότερος εἶναι ὁ λιγνίτης τῆς Πτολεμαίδος. Δὲν εἶναι θέμα τοῦ παρόντος ἀρθροῦ, ἀλλὰ πρέπει νὰ τονισθῆ ὅτι ὅλαι αἱ παλαιότεραι καὶ αἱ τελευταῖαι ἔρευναι πείθουν ἀπολύτως ὅτι τὰ λιγνιτικὰ κοιτάσματα τῆς Πτολεμαίδος ἀποτελοῦν τὸν σημαντικώτερον ὑπόγειον πλοῦτον τῆς χώρας καὶ εἶναι πλέον καιρὸς νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀξιοποίησις των.

Πρὸς παραγωγὴν ὕδρογόνου γίνονται ἐξαερίωσις τοῦ λιγνίτου εἰς κατάλληλα ἀεριογόνα, τὸ παραγόμενον ἀέριον ἐμπλουτίζεται εἰς ὕδρογόνον, ἀπαλ-

λάσσεται από το άνθρακικόν οξύ, τας θειούχας ενώσεις κλπ., αναμιγνύεται με τριπλάσιον όγκον αζώτου λαμβανομένου δι' υδροποιήσεως του αέρος και αποστάξεως τούτου, και το μίγμα υδρογόνου και αζώτου φέρεται υπό πίεσιν μερικῶν εκατοντάδων ατμοσφαιρῶν και θερμοκρασίαν 500° περίπου εἰς τας συσκευὰς συνθέσεως όπου παράγεται ἡ αέριος ἀμμωνία. Ἐν συνεχείᾳ προκειμένου νὰ παραχθῇ θεικὴ ἀμμωνία διοχετεύεται ἡ ἀμμωνία εἰς θεικόν οξύ

Σχηματική παράστασις εγκαταστάσεως αζωτούχων λιπασμάτων

και από το παραγόμενον διάλυμα λαμβάνεται δι' εξατμίσεως και κρυσταλλώσεως το γνωστόν άλας τῆς θεικῆς ἀμμωνίας. Διὰ τὴν Ἑλλάδα παρουσιάζει ἔνδιαφέρον και ἡ μέθοδος ἡ χρησιμοποιουῖσα γύψον ἀντὶ θεικοῦ οξέος διότι διαθέτομεν ἄφθονον και ἀρίστης ποιότητος ὄρυκτὴν γύψον.

Διὰ τὴν παραγωγήν νιτρικοῦ οξέος ἀναμιγνύεται ἡ αέριος ἀμμωνία με καθωρισμένην ποσότητα αέρος και διὰ καύσεως ὑπὸ καταλλήλους συνθήκας παράγεται νιτρικόν οξύ ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐν συνεχείᾳ παράγονται νιτρικὴ ἀμμωνία, νιτρικὴ ἄσβεστος κλπ.

Ἡ βιομηχανικὴ ἐγκατάστασις.

Διὰ μίαν ἐγκατάστασιν ἱκανὴν νὰ παράγῃ περὶ τοὺς 30 χιλ. τόννους ἀζώτου, δηλαδὴ περὶ τοὺς 150 χιλ. τόννους ἀζωτούχων λιπασμάτων, ἐτησίως θὰ ἀπαιτοῦνται, διὰ τὰ ἀεριογόνα καὶ διὰ τὴν παραγωγὴν ἀτμοῦ καὶ ἐνεργείας, περὶ τοὺς 500 χιλ. τόννους λιγνίτου Πτολεμαΐδος. Θὰ ἀπαιτοῦνται ἐπίσης γύψος ἢ σιδηροπυρίτης καὶ ἀσβεστόλιθος, δηλαδὴ πρῶται ὕλαι ἀφθονοῦσαι εἰς τὸν τόπον καὶ θὰ εὔρουν ἐργασίαν ἄνω τῶν 300 ἀτόμων. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς αὐξάνεται εἰς τὸ διπλάσιον ἂν συνυπολογίσωμεν τὰς βοηθητικὰς ἐργασίας καὶ τὰ δευτερογενῆ ἐπαγγέλματα πού θὰ προκύβουν.

Ἡ ἀξία τῶν ἀπαιτηθσομένων ἐγκαταστάσεων θὰ ἀνέλθῃ εἰς 15·20 ἑκατομμύρια δολλάρια ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 2)3 περίπου ἀννιπροσωπεύουν μηχανήματα ἐξωτερικοῦ καὶ τὸ 1)3 ὕλικὰ καὶ ἐργασίαν ἑλληνικὴν. Ἀπὸ τὸ συνάλλαγμα πού θὰ ἐξοικονομήσωμεν ἀπὸ τὴν μὴ εἰσαγωγὴν λιπασμάτων εἶναι δυνατόν νὰ καλύψωμεν τὸ συνάλλαγμα πού θὰ ἀπαιτηθῇ διὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς βιομηχανίας ἐντὸς 2 ἐτῶν περίπου. Αὐξανομένης τῆς καταναλώσεως θὰ ἔχωμεν ὅλην τὴν δυνατότητα νὰ μεγαλώσωμεν καὶ τὰς ἐγκαταστάσεις μας.

Διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς καταλληλοτέρας θέσεως πρὸς ἀνεγερσιν τοῦ ἐργοστασίου θὰ πρέπη νὰ προηγηθῇ λεπτομερεστάτη μελέτη, διότι ἡ θέσις θὰ παῖξῃ σπουδαιότατον ρόλον εἰς τὸ κόστος τῶν παραχθησομένων προϊόντων. Πρέπει νὰ ἀποφευχθοῦν κατὰ τὸ δυνατόν ἄσκοποι μεταφοραὶ πρώτων ὑλῶν καὶ προϊόντων, θὰ πρέπη νὰ προβλεφθοῦν ὅλαι αἱ δυνατὰ συγκοινωνιακαὶ εὐκολίαι, τὰ μέσα φορτώσεων καὶ ἐκφορτώσεων καὶ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ βιομηχανία αὕτῃ χρειάζεται ἀφθονον καὶ ψυχρὸν νερὸν. Κατὰ συνέλειαν δὲν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἐγκατασταθῇ ἡ βιομηχανία αὕτῃ κοντὰ εἰς τὸ λιγνιτορυχεῖον, πιθανὸν ἓνα τμῆμα νὰ γίνῃ ἐκεῖ τὸ ὁποῖον νὰ παρασκευάζῃ ἐνδιάμεσα προϊόντα καὶ ταῦτα νὰ μεταφέρονται εἰς ἕτερον τμῆμα ἧλου νὰ γίνεταὶ ἡ παρασκευὴ τῶν τελικῶν προϊόντων, ὁπότε τὸ δεύτερον τμῆμα θὰ πρέπη νὰ ἀνεγερθῇ εἰς παραλιακὴν θέσιν τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν φορέα θὰ πρέπη νὰ προτιμηθῇ ἐκεῖνος πού θὰ παρουσιάξῃ τὰς ἀπαιτουμένας ἐγγυήσεις τῆς χρηστῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ τοῦ πραγματικοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὸ καλὸν τῶν γεωργῶν καὶ τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας.

Ποῖα πλεονεκτήματα θὰ ἀποκομίσωμεν.

Τὰ σοβαρώτερα πλεονεκτήματα τὰ ἀνέφερα ἤδη. Ἐξοικονόμησις συναλλάγματος ἀξίας πολλῶν ἑκατομμυρίων δολλαρίων. Παροχὴ ἐργασίας εἰς σημαντικὸν ἀριθμὸν ἀτόμων. Εἰς ταῦτα πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰ ἀκόλουθα. Ἀνάπτυξις ἄλλων δευτερευουσῶν χημικῶν καὶ μηχανουργικῶν βιομηχανιῶν καὶ γενικὴ ἐξύψωσις τοῦ βιομηχανικοῦ μας ἐπιπέδου. Αὕξισις τῆς γεωργικῆς μας παραγωγῆς καὶ τοῦ καλλιεργητικοῦ μας ἐπιπέδου. Ὅλα τὰ ἀνωτέρω συνηγοῦν ὑπὲρ τοῦ ὅτι ἡ Ἑλλάς πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ τὸ ταχύτερον βιομηχανίαν ἀζωτούχων λιπασμάτων. Λόγω τῆς ἀμέσου σχέσεως ταύτης πρὸς τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν, ἡ βιομηχανία αὕτῃ θὰ ἀποτελέσῃ τὸ πρῶτον βῆμα τῆς οἰκονομικῆς μας ἀνορθώσεως.